

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

14 april 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de selectieve inzameling van luieraafval

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over invasieve exoten

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de bosbeheersplannen en het onderhoud door bosgroepen

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de rapportering over de milieusamenwerkingsovereenkomst met de gemeenten

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over aanpassingen aan het bermbesluit

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de gezondheidsrisico's van afvalstorten

Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed

Donderdag 14 april 2005

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert

- *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.16 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de selectieve inzameling van luieraafval

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de selectieve inzameling van luieraafval.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, het is al langer duidelijk dat het luieraafval een vrij groot percentage uitmaakt van het restafval. Het zou gaan om zo'n 8,5 percent van de totale hoeveelheid restafval. Dat is toch niet weinig. Er dringen zich mijns inziens dan ook belangrijke inspanningen op om die grote massa luieraafval te recyclen in plaats van te verbranden.

Veel gemeenten twijfelen nog over de mogelijkheden tot verwerking van luieraafval. Nochtans lopen er in Vlaanderen momenteel een aantal projecten voor de selectieve inzameling van luiers. Zo startte de stad Antwerpen in 2003 op eigen initiatief een proefproject voor de selectieve inzameling van incontinentiemateriaal van de residenten van de rust- en verzorgingsinstellingen. Ook de intergemeentelijke vereniging Land van Aalst, ILvA, startte eveneens op eigen initiatief in september 2004 een huis-aan-huisinzameling van gebruikte luiers en incontinentiemateriaal.

Daarentegen blijkt dat de overheid zeer voorzichtig is in de verwezenlijking van een selectief inzamelsysteem van wegwerpluiers. De twee proefprojecten worden namelijk niet aan een evaluatie onderworpen. Bovendien stel ik vast dat er momenteel niets wordt voorbereid door de OVAM om een ophaalsysteem voor luieraafval mogelijk te maken. In een recente nieuwsbrief wijdt de OVAM wel een artikel aan de inzameling van luiers. Blijkbaar beweegt er wel wat.

In onze buurlanden loopt reeds enige tijd een initiatief waarbij wegwerpluiers niet meer worden verbrand, maar gerecycleerd tot plastic en papierpulp. Daarom stel ik me heel wat vragen, mijnheer de minister.

Waarom worden de twee proefprojecten – van ILvA en de Antwerpse ziekenhuizen – niet aan een degelijke evaluatie onderworpen? Dat is nodig om eventueel beleidsmaatregelen te treffen.

Er werden door de OVAM stimulerende preventiemaatregelen genomen door het systeem van herbruikbare luiers te promoten. Werden er door de OVAM al initiatieven genomen om de doelmatigheid van recyclage van luieraafval te onderzoeken? Bent u op de hoogte van de Nederlandse verwerkingsmethodes voor wegwerpluiers? Werd de mogelijkheid onderzocht om de wegwerpluiers in Nederland te laten verwerken? Zij beschikken immers over de installaties.

Bent u bereid een kosten-batenanalyse uit te werken van de selectieve inzameling van wegwerpluiers enerzijds en herbruikbare luiers anderzijds? Denkt u dat recyclage van wegwerpluiers een aanzienlijke bijdrage kan leveren in het terugdringen van de hoeveelheid restafval? Welke initiatieven zult u ontwikkelen?

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, op 9 januari 2002 stelde ik een actuele vraag over de toewijzing door de OVAM van een studie over de selectieve ophaling van luiers aan een bedrijf uit de afvalsector. Blijkbaar heeft die studie nog geen resultaten opgeleverd.

Op 6 december 2004 kondigde de VVSG aan dat de OVAM een onderzoek doet naar de opportuniteit van selectieve ophaling van luiers. Voor mij is het nog steeds een raadsel waarom luiers selectief moeten worden opgehaald, maar ik zal niet vooruitlopen op de studie. Het zorgt voor extra ophaalrondes met luchtvervuiling en mobiliteits hinder tot gevolg. Het composteren van luiers is enkel in gespecialiseerde installaties mogelijk met een hoge verwerkingskost als gevolg. Niet elke goedkope luier leent zich tot compostering, terwijl bij verbranding van luiers geen schadelijke stoffen vrijkomen. Een aparte voorbehandeling is niet nodig. Het gaat om niet-gevaarlijke stoffen.

Bepaalde groepen zouden de selectieve ophaling door de producenten willen laten betalen in het kader van de producentenverantwoordelijkheid. We mogen die bedrijven echter niet op onnodige kosten jagen. Bij de aanpassing van het Vlarea was er een passage hierover, maar die werd uiteindelijk geschrapt.

Ik begrijp evenmin dat sommigen katoenen luiers blijven promoten als milieuvriendelijker. Veel internationale studies tonen aan dat de milieulast van katoenen luiers minstens even groot is als die van wegwerpluiers. Het wassen van katoenen luiers verbruikt energie en vervuult het water, waardoor nutriënten en zeepresten in het afvalwater terechtkomen. Katoenen luiers brengen 7 keer meer afval in het water en verbruiken 4 keer meer water dan wegwerpluiers. Wegwerpluiers produceren 4 keer meer afval, maar dat is echter heel gemakkelijk verwijderbaar. Er worden meer grondstoffen, houtpulp, gebruikt bij de productie, maar dat wordt opgevangen door het heraanplanten van bomen. Daarnaast wijzen de internationale studies ook op hygiënische problemen. Wegwerpluiers zouden veiliger zijn omdat ze nauwelijks lekken, terwijl de speelomgeving meer besmet wordt met katoenen luiers.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, u merkt dat ik me in het verleden in dat onderwerp heel erg verdiept heb.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de voorzitter, ik ben toch een beetje geprikkeld door de uiteenzetting van de heer Matthijs. Ik voel me alsof we een debat over de ecotaks voeren, de plastic drankverpakkingen versus de herbruikbare flessen.

Ik zal geen standpunt innemen, meer ik wil wel beklemtonen dat, indien een milieubalans wordt gemaakt, alle parameters in overweging moeten worden genomen. Dan moet ook bijvoorbeeld het gebruik van grondstoffen en fossiele brandstoffen en het transport in rekening worden gebracht. Ook de uitstoot naar het leefmilieu en de eventuele kost voor de gezondheid moeten worden ingebracht. Ik wil dus een kanttekening plaatsen bij het betoog van de heer Matthijs, zonder een absoluut pleidooi te houden voor de ene of de andere kwestie.

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, ik ben blij dat de mannen zich actief mengen in het luierdebat. De gendertoets is hier geslaagd.

In artikel 53 van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen staat expliciet dat, als een nieuwe selectieve inzameling wordt opgestart, een grondige toets moet gebeuren inzake eco-efficiëntie.

Ik wil erop wijzen dat het onderzoek nog volop bezig is. Ik meen dat binnen enkele weken nieuwe proefprojecten worden opgestart, waarbij de brengmethode wordt toegepast. De luiers worden niet selectief opgehaald bij de mensen, maar ze brengen de luiers zelf in zakken naar de containerparken.

Ik denk dat het nu te vroeg is om hier al een oordeel over te vellen. Ik wil erop aandringen dat we de resultaten van de proefprojecten die binnenkort opstarten, afwachten voor we een definitieve beslissing nemen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben diep onder de indruk van de kennis over dit onderwerp.

Mevrouw Van den Eynde, de OVAM evalueert wel de mogelijke selectieve inzameling van luiers en incontinentiemateriaal in zowel het huishoudelijk afval als het bedrijfsafval. Zowel de Intercommunale Vereniging Land van Aalst als de rust- en verzorgingstehuizen van het OCMW van de stad Antwerpen zijn op eigen initiatief gestart met een project voor de aparte luierinzameling. Van beide proefprojecten zal de OVAM de resultaten opnemen in de evaluatie. De twee proefprojecten worden dus van nabij gevolgd. De praktische uitvoering van de selectieve inzameling in de rust- en verzorgingstehuizen van het OCMW van Antwerpen werd reeds op het terrein bestudeerd door medewerkers van de OVAM.

In 2002 heeft de OVAM een studie laten uitvoeren over de productie, de selectieve inzameling en de verwerking van incontinentieafval. Bij het uitwerken van de inzamelscenario's voor dit afval bleken onvoldoende concrete data beschikbaar te zijn om tot een eenduidige conclusie te komen. Daarom adviseerde de studie om op korte termijn te kiezen voor de klassieke verwerking – verbranding – of de voorbehandeling met energetische valorisatie. De studie zag wel mogelijkheden voor materiaalrecyclage van het incontinentieafval van rust- en verzorgingsinstellingen.

De OVAM heeft met de federatie van milieu-bedrijven (FEBEM) en met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) proefprojecten opgezet voor de selectieve inzameling van luieraafval. Een aantal gemeenten zijn hierop ingegaan.

Het proefproject loopt van 1 mei tot 1 november 2005. 55 gemeenten, verspreid over heel Vlaanderen, hadden zich kandidaat gesteld. Ze hebben tot 27 april de tijd om hun kandidatuur te bevestigen. Vijf gemeenten hebben dat reeds gedaan. Het zijn de gemeenten Deerlijk, Dendermonde, De Panne, Jabbeke en Meeuwen-Gruitrode. Drie gemeenten hebben reeds gemeld niet in het project te stappen. De namen van die drie gemeenten heb ik niet ontvangen, maar dat is ook niet zo belangrijk.

Drie gemeenten van de intergemeentelijke vereniging voor duurzaam afvalbeheer regio Mechelen

(Ivarem), waaronder Bonheiden, zijn reeds op eigen initiatief gestart met de inzameling van luieraafval op het containerpark. Zij zitten dus officieel niet in het proefproject, maar de resultaten zullen wel worden opgenomen in de evaluatie van het proefproject. Ook de resultaten van het lopende project in Aalst zullen in de evaluatie worden opgenomen.

Mevrouw Crevits, u hebt er terecht op gewezen dat we de proefprojecten de tijd moeten geven, de evaluatie moeten maken en die moeten confronteren met de studie van 2002.

Mijnheer Matthijs en mevrouw Van den Eynde stelden een vraag over de Nederlandse verwerkingsmethodes. De OVAM heeft het recyclageproces in Arnhem in Nederland bestudeerd. Dit onderzoek past in het project Gescheiden Inzameling Stimuleren, GISTI, van de bedrijfsafvalstoffen van rust- en verzorgingstehuizen. Met de provincie Vlaams-Brabant zet de OVAM een proefproject op in enkele openbare rust- en verzorgingstehuizen in Leuven en naburige gemeenten. Daarbij maakt de OVAM gebruik van de positieve ervaring die met de selectieve inzameling is opgedaan in de instellingen van het OCMW van Antwerpen.

Het stimuleren van het gebruik van herbruikbare luiers enerzijds en de recyclage van wegwerpluiers anderzijds zijn complementaire elementen van het Vlaamse afvalstoffenbeleid, dat de principes van de zogenaamde Ladder van Lansink volgt. Het beleid zoekt voor alle afvalfracties naar mogelijkheden voor preventie of naar een milieuverantwoorde verwerking van het afval dat niet te vermijden is. Met herbruikbare luiers kan een gezin afval vermijden. Niet alle gezinnen met jonge kinderen kunnen echter herbruikbare luiers aanwenden. De wegwerpluiers zijn voor de meeste gezinnen het best geschikt voor de verzorging van hun baby's en peuters. Voor de incontinentieluiers voor volwassenen bestaan geen herbruikbare alternatieven op de markt in Vlaanderen. Deze situatie kan natuurlijk nog evolueren.

De wegwerpluiers worden op dit ogenblik meestal verbrand, al dan niet met recuperatie van energie. Voor dit niet te vermijden luieraafval kan de selectieve inzameling en recyclage een milieuwinst opleveren. De OVAM wil eerst een onderzoek uitvoeren naar de werkelijke omvang van

Peeters

die milieuwinst, de praktische haalbaarheid en de economische aspecten van het selectief inzamelen en recycleren van luiers en incontinentiemateriaal zoals dit in Nederland gebeurt. De kosten-batenanalyse is volop bezig. Zoals de heer Daems terecht heeft gezegd, moeten we het resultaat afwachten om de juiste beslissingen te nemen.

Voor gezinnen met jonge kinderen, zieken of bejaarden die luiers of incontinentiemateriaal nodig hebben, maakt het luieraafval een belangrijk deel uit van het huisvuil. De selectieve inzameling en daaraan gekoppelde recyclage van luieraafval kan de hoeveelheid restafval van die gezinnen merkkelijk doen dalen. Uit een sorteeraanlyse uitgevoerd voor het GISTI-project van de OVAM blijkt dat vooral de rust- en verzorgingstehuizen de hoeveelheid ongesorteerd bedrijfsafval kunnen terugdringen door de selectieve inzameling van incontinentiemateriaal.

De OVAM zal zo snel mogelijk een evaluatie maken van de resultaten van de proefprojecten van luierinzamelingen op de containerparken. Indien daaruit blijkt dat de selectieve inzameling en recyclage van luieraafval milieuwinst oplevert en zowel praktisch als financieel haalbaar blijkt, zal de OVAM de aparte inzameling van deze stroom op de gemeentelijke containerparken aanbevelen en zullen we daaruit de nodige beleidslijnen trekken. Indien het proefproject in de Vlaams-Brabantse rust- en verzorgingstehuizen positieve economische en milieuresultaten oplevert, zal met de sector worden overlegd over de mogelijkheden voor instellingen om voor de selectieve inzameling van hun incontinentieafval samen te werken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. 8,5 procent van het afval is niet weinig. Ik heb voorafgaandelijk aan deze vraag ook een schriftelijke vraag gesteld over het luieraafval. Daarop werd geantwoord dat de OVAM geen evaluatie heeft gemaakt van het proefproject maar nu zal dat blijkbaar toch gebeuren. Dat is een goede zaak.

Ik pleit niet voor een inzamelsysteem in heel het land maar ik denk dat vooral bij de grote instel-

lingen, zoals rusthuizen en ziekenhuizen, op zijn minst de grote hoeveelheid afval op een aparte manier moet worden ingezameld wanneer de kosten-batenanalyse bewijst dat dit beter uitkomt. Het is in elk geval duidelijk uit uw antwoord dat er nog heel wat studiewerk nodig zal zijn.

De heer Matthijs heeft het al aangegeven: deze zaak is wat op de lange baan geschoven. Er werd al in 2002 studiewerk gevraagd, we zijn nu 2005, de proefprojecten lopen al enige tijd maar er werd nog geen opvolging aan gegeven. Ik hoop dat er nu vooruitgang zal worden gemaakt in het onderzoekswerk naar het luieraafval.

Minister Kris Peeters: Het is aan de leden van het parlement om erop toe te zien dat zaken vooruitgaan. U ziet welke impact het vragen stellen heeft op het al of niet opvolgen van evaluaties.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over invasieve exoten

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de bosbeheersplannen en het onderhoud door bosgroepen

De voorzitter: Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw Crevits tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over invasieve exoten, en van de heer De Meyer tot minister Peeters, over de bosbeheersplannen en het onderhoud door bosgroepen.

Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, u weet allemaal dat artikel 18 van het bosdecreet stelt dat de zorg voor het behoud en de ontwikkeling van onze bossen onder meer bestaat uit het bevorderen van autochtone boom- en struiksoorten. Dat zijn soorten die zich, sinds hun spontane vestiging na de laatste ijstijd, ter plaatse slechts natuurlijk

Crevits

hebben verjongd of kunstmatig verjongd zijn met strikt lokaal uitgangsmateriaal. Meer natuurlijke bossen zouden een grotere weerstand hebben tegen milieuverstoringen. Dat zou een wetenschappelijk gegeven zijn. Bomen en struiken met genetisch materiaal van vreemde oorsprong zouden daarentegen vaak niet aangepast zijn aan de lokale milieuomstandigheden. Zo komen op een zomereik veel meer eigen soorten insecten voor dan op een Amerikaanse eik.

In het MIRA-T-rapport, dat ons hier een tijdje geleden werd voorgesteld, wordt een hoofdstuk gewijd aan de gevolgen voor de natuur- en milieueffecten van die zogenaamde invasieve exoten: exoten die gedijen in onze natuur- en bosgebieden, in agrarische en stedelijke gebieden, maar als invasief worden beschouwd omdat ze, door hun exponentiële groei in aantal, een verandering veroorzaken in ecosystemen of habitats en zo bedreigend zijn voor de eigen biodiversiteit.

Een van de instrumenten om de bosvitaliteit te herstellen, is het streven naar een meer natuurlijke boomsoortensamenstelling. Daar knelt het schoentje. We stellen immers vandaag vast dat Amerikaanse eiken – toch wel mooie bomen – in bossen worden gekapt en vervangen door onder meer zomereiken, die ook wel mooi zijn. Er zijn echter nog ergere praktijken. Mijnheer de minister, ik nodig u graag uit om een paar projecten te gaan bezoeken en er de schrijnende situatie vast te stellen. In sommige lokale bossen staan Amerikaanse eiken immers gewoon te sterven. Ze zijn geringd en blijven staan. Dat geeft een bijzonder kwalijk beeld voor de mensen die, al dan niet met hun kinderen, in dat bos gaan wandelen.

Het verwijderen van die exoten zorgt in sommige gevallen voor wrevel bij burgers. Ze zien mooie bomen verdwijnen en begrijpen niet goed waarom dat gebeurt. Dat de Amerikaanse vogelkers wordt bestreden, wordt veel gemakkelijker aanvaard door de burgers, daar er weinig moois aan is. Anderzijds zijn oude exoten vaak terug te vinden in kasteelparken, waar ze een educatieve functie hebben. Er staat dan een bordje bij waarop precies wordt uitgelegd over welke boomsoort het gaat en wat de waarde ervan is. Er worden dus tegengestelde signalen gegeven aan de mensen: enerzijds worden de bomen geringd en moeten ze worden gekapt, en anderzijds worden ze in

hun volle glorie tentoongesteld in kasteelparken. Ook kan het planten van exoten hier en van onze inheemse bomen elders nuttig zijn. In sommige gevallen slaagde men er zo in om boomsoorten te laten herstellen van bepaalde ziekten. Ik verwijs in dat verband naar de olm en de Japanse notenboom.

Dit probleem is dus erg complex en vergt een heel genuanceerde aanpak. Hetzelfde geldt trouwens voor planten en dieren. Niemand zal tegen het bestrijden van muskusratten zijn, maar het bestrijden van aantrekkelijke watervogels, die ook invasief zijn, ligt veel gevoeliger bij de mensen en kan op weinig begrip rekenen. Ik kan aanvaarden dat men invasieve exoten bestrijdt, daar die een negatief effect hebben op het milieu. Mijnheer de minister, toch wil ik een aantal vragen stellen over uw aanpak terzake in de komende jaren, zeker nu we vaststellen dat het draagvlak hiervoor niet erg groot is bij de gewone mensen.

Werden de effecten op het milieu van de invasieve soorten reeds onderzocht? Werden in het verleden terzake reeds informatiecampagnes opgezet voor de burger en hoe werd dit aangepakt? Wierpen deze campagnes vruchten af? Hebt u daar enige gegevens over? Welke toekomststrategie wilt u eropna houden? Zelfs vanuit de hoek van de natuurverenigingen zou men zich vragen stellen bij het kappen van onder meer Amerikaanse eiken. Blijkbaar ligt dat ook daar vrij gevoelig. Welke klemtonen zult u in de toekomst leggen? Welk beleid gaat u voeren inzake het bestrijden van deze exoten? Er is hier al heel veel gesproken over de klimaatwijzigingen en de temperatuursstijgingen. Hebt u de effecten daarvan op de autochtone soorten al laten onderzoeken? Zal dit immers ook niet leiden tot een evolutie bij boomsoorten, maar ook bij diersoorten? Is er daar al een studie naar verricht en kunt u ons terzake dan al iets meedelen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijn vraag is slechts een versterking van de vraag van mevrouw Crevits. Luidens de officiële documenten is een bosgroep een vrijwillig samenwerkingsverband tussen verschillende boseigenaars, zowel openbare als privé-eigenaars, waarbij alle partners op gelijke voet met elkaar staan. In deze samenwerking staat de beheersvrijheid van de eigenaar centraal. Zo luidt het althans. De bos-

De Meyer

groep kan optreden als organisator van gezamenlijke beheerswerken en houtverkoop.

De aanleiding voor mijn vraag is gelegen in mijn eigen omgeving. Ik werd immers aangesproken door buren, die hoegenaamd niet begrijpen wat er gebeurt in de bossen van Puivelde. Alle niet-inheemse bomen worden er op een fundamentalistische en niets ontziende wijze geveld. Het gaat dus niet alleen over de Amerikaanse vogelkers: dat dit gebeurt, is terecht. Het gaat echter ook over prachtige oude Amerikaanse eiken. De aangerichte ravage werkt terecht ergernis en wrevel op bij de mensen.

Mijnheer de minister, men zou kunnen begrijpen dat jonge scheuten en jaarlingen worden verwijderd, maar dat prachtige bomen worden geveld omdat ze niet inheems zijn, wekt veel wrevel op. Het gaat me niet alleen over het maatschappelijke draagvlak. Ik lees dat een aantal vogelsoorten die zich jaren geleden meer in het zuiden bevonden, nu wel in onze streken verblijven. Dit wordt toegejuicht. Ik merk bijvoorbeeld dat natuurverenigingen op hun terreinen Galloway-koeien plaatsen en konikpaarden. Die zijn toch ook niet inheems? Dat is blijkbaar niet nodig.

Bovendien las ik op de website van de afdeling Bos en Groen dat voor de bestrijding van uitheemse bomen chemische middelen zijn toegestaan. Glyfosaat spuiten in sneden in de stam of afgezaagde exemplaren ermee insmeren, dat mag. Dit is de enige chemische bestrijding die de afdeling Bos en Groen in de openbare bossen toestaat, en dan nog enkel voor het bestrijden van exoten. Intussen is er een hevige strijd aan de gang om de chemische onkruidbestrijding te verbieden en een meer natuurlijke aanpak te promoten. Dat geeft me heel sterk de indruk dat het doel de middelen heiligt.

Wat is uw houding, mijnheer de minister, tegenover deze fundamentalistische – en mijns inziens onverantwoorde – aanpak van de bosbeheersplannen door de bosgroepen? Hoe zult u hierin optreden? Op welke wijze wordt de beheersvrijheid van de eigenaars gerespecteerd?

De heer Patrick Lachaert: Ik sluit me aan bij de vraag. Ik heb u een tijdje geleden een schriftelijke

lijke vraag gesteld, mijnheer de minister, over het Mastenbos. Het gewest heeft dat bos aangekocht en heeft de bomen dus betaald, en eens eigenaar geworden, heeft het de bomen kapotgemaakt. Daar komt het op neer. Dat is toch niet logisch? De burger stelt zich daar veel vragen bij.

Trouwens, was die drastische aanpak wel noodzakelijk? De heer De Meyer haalt ook enkele voorbeelden aan. Ik vermoed dat we de bijeneter niet gaan vergiftigen omdat hij hier nu komt omdat het hier warmer wordt. Alles is relatief. Deze situatie is niet houdbaar. In welke maatschappij leven wij dat we ons dergelijke zaken kunnen permitteren? Er zijn toch andere prioriteiten in de natuur- en groensector.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Dames en heren, de vragen tonen aan dat dit een heel gevoelige materie is. Het ringen of omhakken van bomen omdat ze exoot zijn, roept heel wat vragen op. Ik heb inderdaad een schriftelijk vraag gekregen over het Mastenbos in Kapellen. Daar werden op drastische wijze meer dan honderd Amerikaanse eiken vernietigd. Dat heeft in de wijde omgeving veel wenkbrauwen doen fronsen.

Gezien de gevoeligheid van deze materie, mevrouw Crevits, heb ik al een bezoek gebracht aan het Meerdaalwoud en het Heverleebos om daar met de woudmeester en de boswachters te praten. Mocht u nog andere situaties kennen, dan ben ik bereid daar kennis van te nemen.

We moeten het probleem juist duiden. U spreekt terecht over invasieve soorten. Het verschil tussen inheems en uitheems speelt niet de cruciale rol, maar het invasieve karakter van een soort. Er bestaan net zo goed inheemse invasieve soorten, en niet alle exoten hebben een invasief karakter. De term invasief komt uit de geneeskunde en staat voor het kwaadaardige karakter van een tumor. U hebt verwezen naar de ijstijd. De bomen die hier toen stonden, zijn vandaag exoten. De opwarming zorgt voor verschuivingen. We moeten voorzichtig zijn. Het invasieve karakter van bepaalde boomsoorten is volgens mij de juiste invalshoek.

Wat zijn de effecten van deze soorten op de biodiversiteit? Hebben ze een invloed op de mogelijke uitdoving van die biodiversiteit? De twee boom-

Peeters

soorten met het sterkste invasieve karakter, de Amerikaanse eik en de Amerikaanse vogelkers, hebben een serieuze impact. Ze kunnen het bosesysteem ernstig beschadigen.

De vorige Vlaamse Regering heeft de criteria duurzaam bosbeheer vastgelegd in een besluit van 27 juni 2003. Deze zijn gericht op het duurzaam gebruik van het bosesysteem. Dit houdt onder andere in dat wordt gestreefd naar een meer natuurlijke boomsoortensamenstelling die in evenwicht is met de standplaats en die de bodemvruchtbaarheid ervan niet in het gedrang brengt. Ik kom daar straks op terug.

In antwoord op uw vragen kan ik u meedelen dat de effecten op het milieu van invasieve soorten inderdaad reeds onderzocht zijn. Gezien de gevoeligheid van de materie zijn campagnes van heel groot belang. Een uitgebreid beheersplan voor die bestrijding van invasieve bomen is noodzakelijk. De concrete bestrijding moet in alle openheid gebeuren. De burger heeft behoefte aan uitgebreide communicatie. Niet iedereen is thuis in bosbeheer en bosopbouw. We moeten zorgvuldig communiceren. Op dat vlak moeten we bijkomende inspanningen leveren. Het Mastenbos is een mooi voorbeeld van hoe het niet moet, niet alleen op het vlak van communicatie, maar ook inzake de hoeveelheid bomen die in één klap werden geringd. Dat geeft een heel eigenaardige indruk bij de omwonenden.

Hoe moet het in de toekomst? Wat de strategie aangaat, zijn er drie situaties. Buiten het VEN worden geen speciale doelstellingen vooropgesteld in het bestrijden van exoten. Dan zijn er privé-bossen gelegen in VEN-gebied. De derde situatie zijn de domeinbossen: onze bossen bij wijze van spreken. Voor de domeinbossen wil de afdeling Bos en Groen met haar beheersvisie streven naar een gemengde soortensamenstelling op 80 percent van de totaaloppervlakte. Inheemse en standplaatsgeschikte soorten zouden daarbij de basis vormen. U verwijst naar de Amerikaanse eiken die hier in de 17e en 18e eeuw zijn geplant door de adel en grondeigenaars. Het zijn immers prachtige bomen. We kunnen die doelstelling niet in een-twee-drie realiseren. Dit moet zelfs over een peri-

ode van meer dan 100 jaar worden gespreid. Dat lijkt me een wijze aanpak.

Voor privé-bossen gelegen in VEN-gebied is in de zogenaamde criteria duurzaam bosbeheer een minimale doelstelling in het kader van een uitgebreid beheersplan vooropgesteld. Deze criteria bepalen onder meer dat er op 20 percent van de totale bosoppervlakte naar een gemengde soortensamenstelling moet worden gestreefd, en dit op basis van inheemse en standplaatsgeschikte soorten. De privé-boseigenaar krijgt voor deze oppervlakte een subsidie voor de ecologische functieervulling. Op de overige oppervlakte kan verder worden gewerkt met exoten.

Om het homogene karakter en de lage natuur- en beleefwaarde van veel bossen ook op bestandsniveau te doorbreken, moet bij bosverjonging 30 percent van de oppervlakte van homogene bestanden van exoten worden beplant met inheemse, standplaatsgeschikte soorten. Privé-boseigenaars die bos bezitten dat buiten het VEN gelegen is, kunnen op vrijwillige basis kiezen voor de opmaak van een beheersplan volgens deze criteria. Ook zij kunnen dan op vrijstelling van successierechten rekenen. We moeten de doelstellingen met meer zorg nastreven. Bomen met een invasief karakter zijn niet alleen agressief, ze werken ook de verzuring in de hand. Ik heb daar met de afdeling Bos en Groen al over gesproken zodat deze visie en lijnen in de praktijk worden toegepast.

U had een vraag over de effecten van de klimaatwijzigingen. Als de opwarming zich verder doorzet, wordt verwacht dat in België ongeveer 800 soorten het moeilijk zullen krijgen. Dat zijn natuurlijk niet allemaal bomen, er zijn ook mossen en dergelijke bij. In bos zou 50 percent van de actueel aanwezige soorten kunnen verdwijnen, en soorten typisch voor Midden-Frankrijk zouden zich in onze streken kunnen nestelen. We krijgen dan een verschuiving. Het meeste onderzoek in Vlaanderen naar de klimaatverandering is geconcentreerd op het modelleren van de zogenaamde koolstofopslagmechanismen in ecosystemen, waarbij wordt berekend hoeveel CO₂ er kan worden gestockeerd dankzij de uitbreiding en groei van de Vlaamse bossen. De enige aantrekkelijke manier die hierbij naar voren wordt geschoven, is het aanplanten van nieuwe multifunctioneel

Peeters

beheerde bossen. Deze hebben, naast het halen van Kyoto-doelstellingen – en dat is zeer belangrijk – ook recreatieve en ecologische voordelen.

Uw vragen sluiten hierbij aan, mijnheer De Meyer. U hebt het over ecologisch fundamentalisme. We moeten ons gezond verstand gebruiken.

Ik herhaal de beleidsdoelstelling die we met de bosgroepen voor ogen hebben. Het zijn onafhankelijke, maar door de overheid ondersteunde organisaties van, voor en door bosbeheerders. Het gaat hierbij grotendeels om particuliere boscijenaars waarbij we onze bossen ook hebben ingebracht. Als daar klachten over zijn, zoals in uw regio, mijnheer De Meyer, wil ik die zeker onderzoeken. De bosgroepen moeten positief evolueren. Voor mij zijn ze noodzakelijk om onze verloederde en versnipperde privé-bossen aan te pakken. Die beslaan maar liefst 70 percent van alle bossen in Vlaanderen. De toenemende wetgeving maakt het veel eigenaars bijna onmogelijk om aan goed bosbeheer te doen. Dat is heel belangrijk. We moeten dat echter positief aanpakken. Jammer genoeg werd er vaak te drastisch opgetreden. Een geringe boom is ten dode opgeschreven. Ik promoot de geleidelijke en respectvolle aanpak.

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Ik sta voor 100 percent achter uw visie op de bosgroepen. Ze zorgen voor een nieuwe dynamiek in het bosbeheer en bosbeleid.

U hebt perfect de kern van het probleem aangehaakt. Het gaat niet om het onderscheid tussen inheems en exoot, maar om het invasieve karakter van een soort. Ik stel me dan ook vragen bij de beheersvisie op de domeinbossen. Tot 80 percent moet inheems en standplaatsgeschikt worden. Die bepaling zorgt voor moeilijkheden. Wie zich daar rigide aan wil houden, zet de deur wijd open om – afhankelijk van de interpretatie van de beheerder – hard tot heel hard op te treden. Ik stel u daarom de vraag of het niet nuttig zou zijn aan die beheersvisie wat te sleutelen in de richting van uw eigen visie: kortaak bestrijden van invasieve soorten.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de bosgroepen vormen een zinvol initiatief, maar privé-eigenaars moeten voldoende worden gerespecteerd in hun wensen. Mechanische bestrijding, bijvoorbeeld het uittrekken van zaailingen en jonge bomen, daar kan ik inkomen voor de invasieve soorten. Ik vind het ringen van grote bomen en de chemische bestrijding met glyfosaat weezinwekkend. Ik vind dat u dat bij uw diensten moet verbieden. Momenteel promoten ze dit zelfs op hun website. Wie nog zou twijfelen aan deze bewering, moet maar eens naar de website surfen.

Voor de Amerikaanse eik een gebied overheerst, gaan er tientallen jaren voorbij. Is het dan niet verstandig om zaailingen en kleine boompjes te verwijderen? Kunnen we die prachtige monumentale bomen niet laten staan als de eigenaars het wensen? Eventueel, maar ik durf me nu nog niet definitief uit te spreken, moeten we het besluit van 27 juni 2003 herbekijken.

De heer Patrick Lachaert: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Ik sta volledig achter de geleidelijke aanpak. De burger moet zich kunnen vinden in ons bosbeheer. We mogen niet in één klap een heel bos vernietigen. Zoals mevrouw Crevits zegt, als we criteria voor bosbeheer vastleggen, dan zijn de diensten wel correct bezig. Maar misschien moeten we de criteria eens herbekijken. Misschien moeten we andere nuances aanbrengen. Niemand mag zich achter reglementen verstoppen.

Minister Kris Peeters: Mijnheer De Meyer, ik zal het punt over de chemische bestrijding verder nakijken.

Er worden twee argumenten aangehaald om de bomen te ringen. Er is de onmogelijkheid de bomen te kappen zonder schade aan te brengen aan de andere bomen, want als ze worden gekapt, moeten ze ook uit het bos gehaald worden. Het ringen van bomen wordt ook toegepast om dood hout in het bos te hebben. Dat is ook belangrijk voor de biodiversiteit. De nood aan dood hout in een bos is echter beperkt. In een bos moeten geen 150 dode bomen staan om de biodiversiteit te garanderen van planten en dieren die rechtop

Peeters

staand dood hout nodig hebben, en blijkbaar is liggend dood hout nog beter.

Er bestaat de indruk dat in de bosgroepen de rol van de privé-eigenaars wordt geminimaliseerd. Ook hierop zal ik toezien.

Ik heb me dus al sterk verdiept in de problematiek van de bossen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de rapportering over de milieusamenwerkingsovereenkomst met de gemeenten

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de rapportering over de milieusamenwerkingsovereenkomst met de gemeenten.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 staat dat uiterlijk op 1 december van het betrokken jaar het Vlaamse Gewest de definitieve evaluatie aan de gemeente bezorgt. Niettegenstaande deze bepaling, werd in vele gevallen de definitieve evaluatie van het milieujaarprogramma 2004 later overgemaakt. Hierdoor was bijsturing van de rapporten voor het volgende werkjaar niet meer mogelijk.

Dat maakt dat veel gemeenten naast subsidiëring grijpen, waardoor onbegrip ontstaat over de manier van beoordeling, maar tevens ontstaat een grote demotivatie om de samenwerkingsovereenkomst opnieuw te ondertekenen en voort te zetten.

De subsidiëring verloopt momenteel louter op basis van rapporteringen, waardoor volgens mij

moeilijk kan worden beoordeeld of het uiteindelijke resultaat van de ondernomen actie wel beantwoordt aan de rapportering. Uiteindelijk telt het resultaat.

Mijnheer de minister, kunt u me meedelen waarom de evaluatie door het Vlaamse Gewest niet binnen de gestelde termijn verloopt? Bent u bereid de definitieve evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst bij te sturen, gericht op resultaatsverbintenissen, en niet louter op basis van regeltjes in de rapportering? Zult u de beoordeling van de samenwerkingsovereenkomst nauwgezet opvolgen, teneinde de gemeenten aan te moedigen in plaats van te ontmoedigen?

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de minister, ik heb al enkele keren vragen gesteld over de samenwerkingsovereenkomst. Ik ben blij dat mevrouw Van den Eynde nog eens hetzelfde zegt, namelijk dat een loutere papieren rapportering niet zo goed is. Er is heel veel knowhow en kennis bij de administratie. Is het niet beter, in plaats van de papieren rapportering te stimuleren, te werken met een commissie die ter plaatse gaat en zorgt voor een interactieve samenwerking met de gemeenten?

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik steun uiteraard het voorstel om te komen tot een visitatiecommissie. Ik wil wel het kader iets ruimer schetsen.

Ik denk dat alle fracties willen dat gemeenten nauw betrokken en gestimuleerd worden om te werken aan milieudoelstellingen. Mijnheer de minister, ik heb begrepen dat u het instrument van het milieuconvenant blijft beschouwen als een zinvol instrument. U hebt in de begroting 2005 ook extra middelen ingeschreven. Dat is een positieve zaak.

Ik denk dat iedereen wil dat zo veel mogelijk gemeenten instappen in het milieuconvenant en dat de administratieve rompslomp zo beperkt mogelijk moet zijn. De samenwerkingsovereenkomst bis heeft vanaf vorig jaar een aantal belangrijke stappen naar vereenvoudiging gezet. Een evaluatie zal moeten uitmaken of dat voldoende is.

Daems

Ik wil een kanttekening plaatsen bij de negatieve teneur, die geïllustreerd wordt door de vraag van mevrouw Van den Eynde. De vraag wordt gesteld of gemeenten niet te veel ontmoedigd worden om in het convenant te stappen.

Het milieuconvenant had een hoog inschrijvingspercentage: ongeveer 280 gemeenten tekenden in. Het percentage gemeenten dat de eindstreep haalde, lag heel wat lager. Veel gemeenten hebben vanaf medio de jaren negentig tot het jaar 2000 ingetekend, zonder dat ze de ambitie hadden de doelstellingen te halen. Dat bleek uiteindelijk ook uit de relatief lage uitbetalingsratio.

Mevrouw Crevits en mevrouw Van den Eynde hebben terecht gezegd dat voor de samenwerkingsovereenkomst de drempel is verhoogd en dat het aantal inschrijvingen is verlaagd. Vandaag hebben ongeveer 240 van de 308 gemeenten ingetekend, maar uiteindelijk halen meer gemeenten de eindstreep. Meer gemeenten bereiken de uitbetaling voor het geheel of een belangrijk gedeelte van wat ze hebben ondertekend.

In de samenwerkingsovereenkomst zijn sinds 2002 een aantal duidelijke contractuele bepalingen opgenomen, zowel inzake het afleveren van de evaluatie, als inzake de datum waarvoor betalingen moeten gebeuren. Het Vlaamse Gewest heeft de vorige legislatuur heel wat werk moeten verrichten om betalingen van 1997, 1998 en 1999 uit te voeren. De inhaalbeweging is gedeeltelijk gebeurd. In de nieuwe contractuele bepalingen wordt duidelijk opgenomen dat de uitbetaling moet gebeuren binnen een bepaalde termijn, ik denk binnen anderhalf jaar na de ondertekening.

Mijnheer de minister, ik hoop dat u zich blijft houden aan de vooropgestelde data. Ik ben benieuwd naar de balans van 2004 die nu kan worden opgemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Demeulenaere heeft het woord.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Mijnheer de voorzitter, ik sluit me graag aan bij de vraag tot ver-

eenvoudiging van de samenwerkingsovereenkomst.

Ik wil toch ook ingaan tegen wat mevrouw Van den Eynde zegt. Ik heb in mijn eigen gemeente een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Een aantal zaken waren niet in orde, maar elke gemeente heeft 30 dagen de tijd gekregen om alles in orde te brengen. Als het ging om een vergetelheid, zijn 30 dagen ruimschoots voldoende om het aan het dossier toe te voegen.

Mevrouw Van den Eynde, u zegt ook dat geen wijzigingen meer konden worden aangebracht voor het volgende milieujaarprogramma. Als ik me niet vergis, gebeurde alles in februari, en moesten de nieuwe milieujaarprogramma's pas goedgekeurd worden op 1 april. Op dat vlak ga ik dus niet met u akkoord.

Mevrouw Crevits, met uw opmerking over de administratieve rompslomp ga ik volledig akkoord.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Mevrouw Van den Eynde, de samenwerkingsovereenkomst voorziet in twee evaluatierondes per jaar. Een eerste, informele evaluatie, wordt volgens de contracttekst tegen 1 juli bezorgd. Een tweede, definitieve evaluatie, tegen 1 december.

Gemeenten die van mijn administratie een gunstige evaluatie krijgen voor hun dossier, ontvangen deze evaluatie begin december. Voor de andere gemeenten wordt het dossier voorgelegd aan een arbitragecommissie, waarin ook vertegenwoordigers van de steden en gemeenten opgenomen zijn. De datum hiervoor wordt in overleg met de vertegenwoordigers van de steden en gemeenten vastgelegd. De arbitragecommissie vond de voorbije jaren eind november en begin december plaats. De afspraken die gemaakt worden door deze arbitragecommissie worden verwerkt in de evaluaties en aan mij ter goedkeuring voorgelegd.

Ik heb op 24 december de verslagen van de arbitragecommissie en de weerslag hiervan op de evaluatie van de gemeenten voor 2004 ontvangen. Dat is ook de reden waarom een aantal gemeen-

Peeters

ten pas in januari 2005 hun evaluatie ontvangen hebben.

De reden waarom de arbitragecommissie niet vroeger kon plaatsvinden, heeft ook te maken met het feit dat heel wat gemeenten laattijdig hun informatie overmaken aan de administratie. Deze informatie werd tot nu toe toch nog meegenomen voor evaluatie. De nieuwe overeenkomst houdt ook rekening met deze praktijk en werkwijze. De contracttekst werd op dat punt dan ook bijgestuurd.

Dat heeft in principe geen gevolgen voor de gemeenten voor de opmaak van hun volgende milieujaarprogramma. De eerste evaluatie die ze in juli ontvangen, geeft immers ook al aan waar zich de eventuele knelpunten bevinden. Op basis hiervan kan een gemeente haar volgende milieujaarprogramma opmaken.

Mevrouw Crevits, het is evident dat we de planlasten, ook inzake milieu, voor de gemeenten moeten verminderen en daarvoor de juiste instrumenten moeten vinden. U legt er terecht de nadruk op dat we naar milieuresultaten moeten streven, en niet te veel plannen en documenten moeten laten opmaken die de lokale overheden meer in beslag nemen dan het boeken van resultaten.

De evaluatie gebeurt op basis van de samenwerkingsovereenkomst die met de gemeenten is afgesloten. Deze overeenkomst wordt via een uitgebreid voorbereidingsproces met de gemeenten uitgewerkt. Deze evaluatie wordt in de arbitragecommissie ook besproken met de vertegenwoordigers van de steden en gemeenten. De evaluatie gebeurt op basis van een rapportering die de gemeenten aan het gewest overmaken.

De administratie beschikt over onvoldoende middelen om alles op het terrein te controleren. De rapportering is op dit ogenblik de enige mogelijkheid om na te gaan of de lokale overheid effectief de overeenkomst nakomt en de subsidie verdient. Andere gesuggereerde methodes worden zeker meegenomen.

In overleg met de vertegenwoordigers van de steden en gemeenten werd deze rapportering vereenvoudigd voor de overeenkomst 2005-2007. Om de

werklast voor de gemeenten tot een minimum te beperken, werden ook heel wat voorbeeldformulieren uitgewerkt die de gemeenten helpen bij de rapportering. Het nog verder vereenvoudigen en effectiever maken van de rapportering blijft echter een belangrijk aandachtspunt. We zullen hier ook verdere stappen zetten. In overleg met de administratie en de vertegenwoordigers van de lokale overheden wordt op dat vlak nog steeds gezocht naar mogelijkheden. Ik heb, mede onder impuls van het parlement, de nodige initiatieven genomen.

Een zekere controle moet mogelijk blijven, aangezien het hier natuurlijk gaat over de uitbetaling van subsidies, en we willen bekijken wat ermee gebeurt. Dat betekent niet dat ik geen vertrouwen heb in de lokale overheden of denk dat ze de middelen die ze krijgen van de Vlaamse overheid niet goed zouden besteden. Gezien het grote bedrag dat effectief wordt besteed aan de samenwerkingsovereenkomst, is het belangrijk dat de overheid de gemeenten niet ontmoedigt.

De samenwerkingsovereenkomst heeft ertoe geleid dat gemeenten financiële ondersteuning krijgen om een aantal taken uit te voeren die gericht zijn op het voeren van een duurzaam lokaal milieubeleid. Het lokale milieubeleid is een basis voor het hele milieubeleid. Als het lokaal niet goed zit, is het heel moeilijk om het op een hoger niveau nog bij te sturen. Een duurzaam lokaal milieubeleid is dus van heel groot belang.

Op dit ogenblik worden de bezwaarschriften van de gemeenten naar aanleiding van de beoordeling door de arbitragecommissie onderzocht. Dat moet inderdaad met gezond verstand – verstandig groen – gebeuren om de gemeenten niet te ontmoedigen, maar hen integendeel aan te moedigen om hun milieubeleid verder op een positieve manier uit te voeren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over aanpassingen aan het bermbesluit

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over aanpassingen aan het bermbesluit.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de vorige legislatuur heeft toenmalig Vlaams volksvertegenwoordigster, mevrouw Gardeyn-De Bever, bij de West-Vlaamse steden en gemeenten een enquête gehouden over de toepassing van het bermbesluit. Ongeveer 40 gemeenten hebben geantwoord. Hieruit bleek dat nogal wat aanpassingen kunnen worden doorgevoerd aan het nogal rigide bermbesluit.

De belangrijkste bepalingen uit het bermbesluit zijn: er mag maar 1 maal gemaaid worden na 15 juni, een tweede keer na 15 september, het bermmaaisel moet worden verwijderd en het is verboden herbiciden en pesticiden te gebruiken.

Uit de enquête van mevrouw Gardeyn bleek dat de gemeenten in het algemeen positief stonden tegenover het verbod op herbiciden en insecticiden. Dat wordt duidelijk weergegeven in de antwoorden, maar er zijn ook enkele negatieve punten en problemen. De kostprijs voor de gemeenten voor het afvoeren van het maaisel is hoog, en er zijn ook problemen met zwerfvuil en sluikstorten. Hoe hoger de begroeiing is, hoe meer zwerfvuil op de bermen terechtkomt. Dat zorgt ervoor dat er een kleiner draagvlak is bij de bevolking.

De gemeenten vinden dat 15 juni iets te laat is en dat de data te strikt zijn. Er wordt geen rekening gehouden met de bermtypes en – evident – met de weersomstandigheden. Er wordt ook geen rekening gehouden met de praktische haalbaarheid voor de loonwerkers en aannemers van deze werken. De gemeenten denken dat 15 mei een betere datum zou zijn.

Ondanks het feit dat veiligheidsmaai beurten mogen gebeuren, signaleren de gemeenten dat het fietscomfort en de verkeersveiligheid, vooral rond

15 juni, ernstig in het gedrang kunnen komen door de hoge begroeiing op de bermen. Het is ook moeilijk om uitzonderingen te bekomen, want dan moet een bermbeheersplan opgesteld worden, terwijl het nut hiervan niet onmiddellijk duidelijk is.

Vooraf in landelijke gemeenten worden ook vragen gesteld bij de verwerking van het maaisel. Het verplicht afvoeren van het maaisel kost een gemeente meestal vijf keer meer dan het maaien zelf. Vooraf in landelijke gebieden heeft het ophalen van het maaisel om verschraling te stimuleren weinig zin, want de bermen krijgen al nutriënten via indirecte bemesting. Voor landelijke gemeenten zijn er dus heel wat kosten verbonden aan het bermbesluit.

De gemeenten vragen de mogelijkheid te onderzoeken om de definitie van bermen in het bermbesluit eventueel te nuanceren en te herzien. Een berm zou een minimale breedte moeten hebben om onder het bermbesluit te vallen. Ze vragen ook steeds te mogen maaien tot op anderhalve meter van de weg, uit het oogpunt van verkeersveiligheid.

Mijnheer de minister, hebt u begrip voor de opmerkingen van de gemeenten uit West-Vlaanderen? Wat denkt u over het vervroegen van de datum, het soepel interpreteren van de data en het mogen maaien van anderhalve meter langs de openbare weg? Ook het weghalen van het maaisel binnen de 10 dagen vormt voor veel gemeenten een probleem.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de uitvoering van het bermbesluit laat vandaag al heel wat te wensen over in nogal wat gemeenten. Als u de voorstellen van de heer Matthijs integraal zou overnemen, kunnen we het bermbesluit gewoon afschaffen.

De heer Patrick Lachaert: Ik betwist dat met de vinger mag worden gewezen naar de gemeenten. Als er instanties zijn die zich niet aan het bermbesluit houden, zijn dat de federale overheid, de gewestelijke overheid en de spoorwegen.

De heer Rudi Daems: Ik heb niet de steen naar de gemeenten geworpen. Ik heb alleen gezegd dat de uitvoering te wensen overlaat. Het klopt inder-

Daems

daad dat de NMBS het mooiste voorbeeld geeft van niet-naleving van het besluit.

De voorzitter: De heer Bart Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, voor het bermmaaisel moet er een gewestelijke oplossing komen. In het Uitvoeringsplan Organisch-Biologisch Afval werd de te verwerken hoeveelheid bermmaaisel geraamd op 200.000 ton per jaar. Het is geen oplossing om dat maaisel in de berm te laten liggen. We moeten komen tot een soortenverrijking van de berm en dat kan alleen als we het organisch materiaal en de nutriënten weghalen. Aan de OVAM moet de taak worden gegeven na te gaan hoe het Vlaamse Gewest initiatieven kan nemen voor verwerkingscapaciteit voor het bermmaaisel zodat de gemeenten ergens naartoe kunnen met hun maaisel. Als men het maaisel laat liggen zal de biodiversiteit daaronder leiden en het bermbesluit draagt in belangrijke mate bij tot het behoud van de biodiversiteit in Vlaanderen. We hebben een van de dichtste wegnetten van Europa en van de wereld. De bermen erlangs op een ecologisch verantwoorde manier beheren, draagt in belangrijke mate bij tot het behoud van de biodiversiteit.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer de minister, de strikte datum van 15 juni ligt niet zo eenvoudig, want in sommige seizoenen is dit wel verantwoord, maar in andere seizoenen met veel betere weersomstandigheden en betere temperaturen kunnen we hetzelfde ecologische resultaat hebben door al te maaien vanaf 5 juni. De regeling zou met iets meer soepelheid moeten kunnen worden toegepast, maar uiteraard geregeld door het Vlaamse Gewest. Ik geef dit mee als suggestie.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, collega's, wat de periodes betreft, meen ik dat een soepele toepassing van het besluit mogelijk is. Elke overheid kan zich immers beroepen op het proportionaliteitsbeginsel om aan de bepalingen van het bermbesluit een praktische toepassing te geven. Dit betekent dat eventueel een vroe-

ger maaitijdstip kan worden gekozen indien de verkeersveiligheid in het gedrang zou komen, of indien de bestrijding van schadelijke organismen dit noodzaakt. In de praktijk gaat het meestal om het meermaals maaien van kruispunten, het vrijhouden van wegranden en verkeers- en signalisatieborden. Ook het maaien van een veiligheidsstrook van een redelijke breedte langs de openbare weg kan dus op grond van het proportionaliteitsbeginsel worden ingeroepen als de overheid, onder haar verantwoordelijkheid, oordeelt dat de verkeersveiligheid deze werken noodzaakt. De verkeersveiligheid primeert hier op al het andere.

Ik verwijs ook naar artikel 4 van het bermbesluit dat de mogelijkheid geeft om omwille van natuurbehoudsredenen af te wijken van de maaidata en de termijn waarbinnen het maaisel moet worden verwijderd. Deze afwijking kan de bermbeheerder aanvragen bij de buitendienst van de afdeling Natuur. Meestal worden deze afwijkingen aangevraagd en verleend op basis van een bermbeheersplan dat voor goedkeuring wordt voorgelegd aan de afdeling Natuur. Ik verwijs in dit verband ook naar het antwoord op een schriftelijke vraag van de heer De Meulemeester, die met deze problematiek te maken had.

Ik ben van mening dat we het opmaken van bermbeheersplannen moeten stimuleren. Sinds 1997 kunnen gemeenten via het milieuconvenant subsidies krijgen voor de opmaak. In de nieuwe gemeentelijke samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 zal voor de actie 'opmaak en uitvoering van een bermbeheersplan' een financiële ondersteuning worden gegeven van minimaal 30 percent en maximaal 70 percent van de kostprijs van de planvorming. Er is een handboek verschenen over deze problematiek: 'Werk aan de berm: handboek botanisch bermbeheer'. In de schriftelijke versie van mijn antwoord dat ik u zal overhandigen, geef ik nog wat meer tekst en uitleg.

Uw tweede vraag ging over de afvoer van het maaisel en de periode van tien dagen die hiervoor is vastgelegd. Sommigen zeggen dat tien dagen te lang is, zeker wanneer de effecten op het vlak van milieu in rekening worden genomen. Ik meen dat hier moeilijk van kan worden afgeweken. Het is ook een probleem van organisatie. Het meest praktische is dat het maaisel na het maaien onmiddellijk wordt opgezogen, dan is het probleem sowieso opgelost. Wanneer het maai-

Peeters

sel blijft liggen, wordt het volume van het maaisel wat kleiner, maar anderzijds is het er moeilijker weg te nemen.

Een belangrijk element, waar de heer Martens al naar heeft verwezen, is de vraag waar men met het maaisel naartoe moet. De belangrijkste verwerkingsmogelijkheid en misschien op langere termijn de enige oplossing voor bermmaaisel is compostering. Dit is momenteel ook de meest toegepaste verwerkingstechniek, in combinatie met bepaalde voorbehandelingstechnieken. Bermbeheerders kunnen ervoor opteren om zelf in te staan voor groencompostering of dit over te laten aan een professioneel composteringsbedrijf.

In 2000 heeft de Vlaamse Compostorganisatie vzw, VLACO, in samenwerking met de cel Natuurtechnische Milieubouw (NTMB) van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een studiedag georganiseerd over het beperken en verwerken van bermmaaisel. Vele gemeentelijke milieuambtenaren en mandatarissen hebben deze dag bijgewoond. Composteren en andere natuurtechnische verwerkingsmogelijkheden van bermmaaisel zijn in 2000 het voorwerp geweest van een studie van de KULeuven in opdracht van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Ik kan u deze studie bezorgen.

Indien de kostprijs voor het maaibeheer en de verwerking van het maaisel te hoog oploopt, moeten alternatieve beheersvormen van een berm worden overwogen, zoals beplanting, begrazing, verruiging of verschraling via het plaggen. In het bijzonder kan dit voor minder belangrijke bermen worden overwogen, zoals bermen gelegen langs intensieve landbouwpercelen. Het kan niet overal, vooral in het kader van verkeersveiligheid. Een andere mogelijkheid bestaat erin op grond van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking synergieën tot stand te brengen met de buurgemeenten zodat het bermbeheer op een geïntegreerde wijze wordt uitgevoerd.

Ik denk dat met deze antwoorden duidelijk het signaal wordt gegeven dat er enige soepelheid aan de dag kan worden gelegd. Mocht dat onvoldoende zijn, moeten we nagaan of we nog verder moeten gaan. Wat de periode van 10 dagen betreft, meen ik dat er verschillende elementen zijn om die

periode aan te houden. Door te kijken naar alternatieven, zoals afvoeren en zelf organiseren, kunnen heel wat kosten en bijkomende zorgen voor de lokale overheden worden weggenomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de gezondheidsrisico's van afvalstorten

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot de heer Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de gezondheidsrisico's van afvalstorten.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de minister, in de jaren zeventig en tachtig ontstonden er in verschillende regio's in Vlaanderen grote kraters door het ontginnen van grondstoffen, zoals klei, zand, grind en dergelijke meer. Vermits de opvulregel van toepassing was, werden deze ontginningsputten opgevuld met afval. Vele van deze oude ontginningsputten werden hierbij niet geregistreerd als afvalstort, en bovendien werd helemaal niet genotuleerd welk afval in deze ontginningsputten gestort werd.

Tijdens de vorige legislatuur heb ik reeds de aandacht gevestigd op de problematiek van de oude afvalstorten in Vlaanderen. Ik had toen een voorstel van resolutie ingediend dat jammer genoeg door de collega's werd afgeschoten. Vandaag blijkt dat de Vlaamse Gezondheidsraad in een persmededeling van 23 maart mijn bevindingen en vragen van de resolutie bevestigt. Ik had gevraagd een onderzoek te voeren naar de effecten van het wonen naast oude stortplaatsen en om de gemeentebesturen de opdracht te geven om vermoedelijke en bekende oude stortplaatsen aan te wijzen en te melden aan de OVAM zodat we de problemen beter kunnen detecteren. Ook vroeg ik de gemeentebesturen te vragen te onderzoeken welk soort afval in die stortputten zou kunnen zijn gedumpt, wat zeer belangrijk is om problemen te voorko-

Van den Eynde

men zoals die zich in Ramsel hebben voorgedaan. Ik vroeg tevens om verslag uit te brengen van het onderzoekswerk door het Steunpunt Milieu en Gezondheid om vervolgens beleidsinitiatieven te kunnen nemen en om overleg te plegen tussen verschillende beleidsdomeinen zoals Ruimtelijke Ordening, Milieu en Gezondheid om noodzakelijke initiatieven te kunnen ontwikkelen.

De Vlaamse Gezondheidsraad vraagt nu meer aandacht voor de gezondheidsrisico's van afvalstorten. Het is hoogst uitzonderlijk dat oorzakelijke verbanden kunnen worden aangetoond, maar de problematiek van het wonen in de omgeving van oude afvalstorten zou duidelijk in een andere richting wijzen. Hierbij kan wel een oorzakelijk verband worden aangetoond met bijvoorbeeld bepaalde vormen van kanker, hormonale stoornissen en het aantasten van het zenuwstelsel bij ongeboren baby's en dergelijke meer. Het is een heel belangrijk gegeven dat de Vlaamse Gezondheidsraad dit bevestigt.

In de beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2004-2009 staat te lezen dat slechts een kwart van de risicogronden bekend is. Wetende dat het hierbij niet enkel gaat over storten maar ook over lekkende opslagtanks of leidingen en ongevallen met milieugevaarlijke stoffen, denk ik dat het percentage bekende risicogronden in Vlaanderen nog lager ligt en zelfs alarmerend is. Daarom heb ik onmiddellijk een vraag om uitleg ingediend, temeer daar ik vorig jaar een voorstel van resolutie heb ingediend waarvan de inhoud nu bevestigd wordt door de Vlaamse Gezondheidsraad en waarvan ik het bijzonder jammer vond dat die zomaar opzij werd geschoven omwille van politieke spelletjes in plaats van dat er beleidsinitiatieven uit zouden zijn genomen.

Mijnheer de minister, waarom wordt er geen nauwer overleg gepleegd met de Vlaamse Gezondheidsraad, die meent dat er een oorzakelijk verband kan worden aangetoond tussen het wonen in de omgeving van een oude stortplaats en een verhoogd risico op kanker en andere ziekten? Zult u, gelet op de verklaringen van de Vlaamse Gezondheidsraad, het onderzoeksprogramma naar oude afvalstorten evalueren en bijsturen?

Bent u bereid een sensibiliseringsactie op te starten, vooral gericht naar gemeenten waar eertijds ontginningen plaatsvonden, om alzo actiever een opsporingsbeleid te voeren naar oude afvalstorten? Bent u van mening dat de uitvoeringbesluiten verbonden aan de milieueffectrapportage volstaan om het aanleveren van afvalstorten afdoende te kunnen controleren op risico's?

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, storten is de laagste trap op de afvalbeheershiërarchie, maar de gezondheidseffecten daarvan zijn altijd onderbelicht gebleven in vergelijking met de aandacht die is gegaan naar de gezondheidseffecten van verbrandingsovens.

De Vlaamse Gezondheidsraad verwijst in zijn advies naar een studie die in The Lancet werd gepubliceerd en waar ook het Provinciaal Instituut voor Hygiëne van Antwerpen aan heeft meegewerkt. In die Europese studie zijn ook Vlaamse stortplaatsen vervat. In de omgeving van die Vlaamse stortplaatsen werd effectief een verhoogde graad van geboortefwijkingen vastgesteld in een straal tot 3 en 7 kilometer rond die stortplaatsen. Het is zeker geen ver-van-ons-bedshow, maar een ernstig probleem dat veel beleidsaandacht moet krijgen.

Ik vraag me af of het niet zinvol zou zijn om aan het Steunpunt Milieu en Gezondheid de opdracht te geven om specifiek een biomonitoring op te zetten in de omgeving van stortplaatsen. Het onderzoek van het steunpunt Milieu en Gezondheid benadert specifiek verschillende inrichtingen, namelijk in de staalsector, de non-ferrosector, naast de verbrandingsovens en de industrie in de havenzones. De omgeving van stortplaatsen is niet als subcategorie in dat onderzoek betrokken. Misschien verdient het toch aanbeveling dat alsnog te doen.

Het is problematisch dat de gemeentebesturen achterblijven met hun registers van potentieel verontreinigde gronden. In theorie zouden we vandaag al moeten beschikken over gebieddekkende registers met potentieel verontreinigde gronden waar gemeentebesturen op basis van historische gegevens, zoals vergunningen, in kaart brengen waar er potentieel bodemverontreiniging aanwe-

Martens

zig zou kunnen zijn. Oude stortplaatsen moeten uiteraard in dergelijke registers worden opgenomen. Zolang die er niet zijn, krijgen we nooit een goed zicht op waar die risico's zich kunnen voordoen.

De Hoge Gezondheidsraad beveelt ook aan om de OVAM een systematisch risico-onderzoek te laten doen naar de oude stortplaatsen op basis van eventuele drinkwaterontginningen in de omgeving, de aanwezigheid van schoolgebouwen en gegevens over wat er in die stortplaatsen allemaal is terechtgekomen in het verleden. Mijnheer de minister, wat zult u met die aanbeveling doen? Zal de OVAM die specifieke opdracht krijgen of niet?

Als er dan hoge risico's worden vastgesteld, hoe zullen die stortplaatsen dan worden gesaneerd wetende dat de middelen voor ambtshalve bodemsanering in de begroting vrij schaars zijn en niet toelaten grote projecten op te starten.

Voorkomen is beter dan genezen. We hebben in Vlarea een stortverbod afgekondigd. U hebt bij uw bedrijfsbezoek aan Indaver aangekondigd dat er in 2005 nog voor 410.000 ton afwijkingen op het stortverbod zullen worden toegestaan. In het uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval is de doelstelling opgenomen om tegen 2007 geen uitzonderingen op het stortverbod meer toe te staan en moeten alle uitzonderingen en het storten volledig zijn afgebouwd.

De vraag rijst wat het alternatief is. Het enige alternatief dat in opbouw is, is dat in Geel voor een capaciteit van 150.000 ton. Als we nu nog 410.000 ton uitzonderingen toestaan en er komt een oplossing voor 150.000 ton, dan is er nog een gat van 300.000 ton dat moet worden dichtgerekend op enkele jaren tijd. Daarom moeten we vrij snel beslissingen nemen over nieuwe te bouwen verwerkingsinstallaties ofwel meer dan een tandje bijsteken in ons beleid op vlak van preventie en recyclage. Hoe wilt u de doelstelling van het uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval tot het uitdoeven van het storten tegen 2007 bereiken?

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de minister, ik wil nog even ingaan op het aspect van het gezond-

heidsonderzoek. Mevrouw Van den Eynde had het daarnet al over het dossier van de stortplaats Herselt-Ramsel. Ik heb u een schriftelijke vraag gesteld over deze zaak. Ik heb u gevraagd of u bereid bent te onderzoeken of er een biomonitoringsysteem inzake stortplaatsen kan worden opgestart. De biomonitoring die vandaag gebeurt in acht gebieden met een bepaalde typische milieudruk, loopt op het einde van 2006 ten einde. U hebt me geantwoord dat u dat wel wilde onderzoeken, maar dat u liefst wachtte op Europa. Er zou immers een Europees actieplan in de maak zijn inzake gezondheid en stortplaatsen. Dat zou echter ten vroegste in 2007 van start gaan.

Vlaanderen heeft echter al heel wat ervaring opgebouwd inzake milieu- en gezondheidsonderzoek, en mag zich terecht een voorloper noemen. Die biomonitoring is trouwens een voorbeeld voor het Europese project dat is opgestart. Ik zou dus willen vragen dat er, in de traditie van het huidige onderzoek, niet zou worden gewacht tot de periode 2007-2010, maar dat er nu al voorbereidingen zouden gebeuren om een vervolg te geven aan het gezondheidsonderzoek en de stortplaatsen mee op te nemen. Allicht zou dat vanaf eind 2006 kunnen gebeuren. Dit zou een opdracht zijn voor het Steunpunt Milieu en Gezondheid, waarvan de opdracht eind 2006 ten einde is.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, ik zal de suggestie van de heer Daems in overweging nemen en bekijken hoe we een en ander kunnen versnellen. Ik ga ervan uit dat de vragen van de heer Martens kunnen worden doorverwezen naar het geplande afvaldebat. Wat de vermindering van het stortvolume betreft, wil ik beklemtonen dat die er ook dit jaar is. Ik zal er alles aan doen om dat storten tot nul te herleiden. Dit is echter een vrij complexe zaak. Als een aantal door de intercommunales opgezette zaken echter niet doorgaan, dan kunnen we niet met één vingerknip voor een alternatief zorgen. Maar daarop zullen we later uitgebreid kunnen ingaan.

Mevrouw Van den Eynde, u vroeg of er nauwer overleg is met de Vlaamse Gezondheidsraad over deze problematiek. Er zijn inderdaad contacten geweest met de Vlaamse Gezondheidsraad. Zo heeft de werkgroep Gezondheid en Milieu van de Vlaamse Gezondheidsraad contact opgenomen met de OVAM met de vraag om informatie betref-

Peeters

fende het bodemsaneringsdecreet en de aanpak van stortplaatsen hierin. De werkgroep Gezondheid en Milieu heeft vervolgens op eigen initiatief een advies over afvalstortplaatsen gemaakt, dat onder meer gebaseerd is op het OVAM-rapport. Hierbij moet worden benadrukt dat dit alleen de visie is van de werkgroep Gezondheid en Milieu van de Vlaamse Gezondheidsraad.

Ik heb dit advies bij me. Het is erg belangrijk, zoals de leden terecht opmerkten. We moeten daar de nodige aandacht aan besteden en bekijken welke beleidsconclusies we daaruit kunnen trekken. Wel zijn er verduidelijkingen nodig op bepaalde punten. Zo wordt in de inleiding gesteld dat tal van wetenschappelijke studies, ook uit België, wijzen op het optreden van gezondheidsschade bij personen die in de buurt van stortplaatsen wonen waar gevaarlijk chemisch afval wordt gestort. Wat verder wordt echter gesteld dat een oorzakelijk verband tussen stortplaatsen en gezondheidseffecten niet strikt bewezen is. We moeten dit wat verder ophelderen. Ik wil zeker dit probleem niet minimaliseren en op basis van deze onnauwkeurigheden stellen dat we daar niet de nodige aandacht aan moeten besteden.

Ook moet er rekening worden gehouden met het verschil qua impact. Als Lekkerkerk op één lijn wordt gezet met de Hooge Maey, lijkt dat me wat onnauwkeurig. Ik ontken echter niet dat dit een ernstig probleem is, dat we verder in kaart moeten en zullen brengen.

Conform het bodemsaneringsdecreet wordt er een oriënterend bodemonderzoek opgelegd bij elke overdracht van een terrein waar een risicoactiviteit plaatsheeft of heeft plaatsgehad. Hieronder vallen ook stortplaatsen. Dat is evident. Bijkomend werd als doelstelling van het MINA-plan 2 het volgende gesteld: 'Alle terreinen waarop zich een potentieel bodemverontreinigende inrichting bevond of activiteit plaatshad, moeten minstens éénmaal zijn onderzocht vóór 2016.' Ik citeer uit het voornoemde plan. Indien deze onderzoeken niet werden uitgevoerd naar aanleiding van een overdracht of in het kader van de periodieke onderzoeksplicht, zullen deze onderzoeken uiterlijk tegen 2016 moeten plaatsvinden.

De heer Martens wees er al op. Krachtens artikel 37, paragraaf 4, 5 en 6 van het bodemsaneringsdecreet, moeten gemeenten over een inventaris beschikken van de gronden gelegen op hun grondgebied waarvan blijkt dat er voor de toepassing van het Bodemsaneringsdecreet een inrichting gevestigd is of was, of een activiteit wordt of werd uitgevoerd die is opgenomen in de lijst van artikel 3, paragraaf 1 van het bodemsaneringsdecreet. Dat is erg belangrijk. Ook heeft elke provincie al in de jaren negentig een lijst van potentieel verontreinigde gronden aangelegd, in samenwerking met die gemeenten. Deze lijsten werden in 1999 door de OVAM gedigitaliseerd en waren voornamelijk gebaseerd op administratieve gegevens. De vraag rijst of we, naar aanleiding van dit rapport en de vragen in de commissie, niet bijkomend actie moeten nemen om dat beeld volledig te maken.

De uitvoeringsbesluiten verbonden aan het decreet inzake het MER en de veiligheidsrapporten hebben betrekking op de vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage. De milieueffectrapportage gaat vooraf aan de besluitvorming. Voor project-milieueffectrapportage is dit een vergunningsprocedure. Het kan gaan om nieuwe projecten of de hervegunning van bestaande activiteiten, ofwel over een wijziging of een uitbreiding van bestaande activiteiten. Een project-MER moet verplicht worden opgesteld voor afvalverwijderingsinstallaties voor verbranding of chemische behandeling, of voor het storten van gevaarlijk afval. De MER-beoordelingsplicht geldt voor 'installaties voor verwijdering van afval, onder andere stortplaatsen van categorie 1 en 2 voor niet-gevaarlijke afvalstoffen of voor inrichtingen voor de opslag en fysisch-chemische behandeling cf. rubriek 17.3 van Titel I van het VLAREM.'

Bij het opstellen van het MER moeten de mogelijke wederzijdse beïnvloeding en de mogelijke effecten, risico's en maatregelen die moeten worden genomen, worden onderzocht. 'De waarschijnlijke aanzienlijke effecten op of inzake, in voorkomend geval, de gezondheid en de veiligheid van de mens, de bodem, het water, enzovoort', zijn in het MER-decreet als te onderzoeken punten opgenomen. Verder zijn onder andere als criteria te onderzoeken: de kwetsbaarheid van het lokale milieu en de ernst, de orde van grootte en het ruimtelijke bereik van de effecten, bijvoorbeeld via grondwa-

Peeters

terstroming. Bij het MER-proces worden in deze gevallen altijd minstens de OVAM, de VMM en de afdeling Preventieve en Sociale Gezondheidszorg van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur nauw bij de zaken betrokken.

Het vervoer van afval op zich is niet MER-plichtig. Wel worden de effecten van de aanvoer van afvalstoffen in een relevante perimeter rond het betreffende project bestudeerd. De MER-regelgeving houdt dus voldoende aanknopingspunten in om inzake de betreffende projecten rekening te houden met mogelijke risico's, via de beschrijving van effecten en maatregelen om de negatieve effecten te voorkomen, te beperken of te verhelpen. Voor de eigenlijke controle op de risico's zijn uiteraard andere instanties bevoegd.

Dit is een ernstig probleem. We moeten terzake de nodige verdere acties op touw zetten en bekijken welke beleidsmaatregelen we kunnen nemen om het probleem adequaat aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u dit probleem niet minimaliseert. Ik wil ook de heer Martens bedanken omdat hij mijn voorstel van resolutie van de vorige zittingsperiode steunt. Hij had er toen al bij moeten zijn. Dan was het misschien goedgekeurd.

Dit is een belangrijk probleem, dat tijdens de vorige zittingsperiode wat werd geminimaliseerd en twee jaar is blijven liggen. Misschien hadden we er al twee jaar geleden iets aan kunnen doen. Ik hoop dat u zich verder zult bezighouden met dit probleem.

Er is nog een grote hiaat wat de inventaris van de gemeenten betreft. Ik herinner me een bespreking in een gemeenteraad over het bebouwen van een bepaalde grond. Toen kwam ter sprake dat er daar vroeger chemische substanties werden gestort. Wie al lang in de gemeenteraad zetelde, wist dat nog. Er is een onvoldoende zicht op wat er is gebeurd. Groen! heeft het altijd over preventie voor de toekomst, maar mij lijkt het ook

belangrijk te kijken naar het verleden om problemen in de toekomst te kunnen voorkomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.56 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

